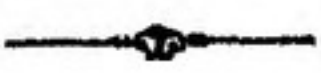

שכוללת את כלם להשיב לב אבות (אלו החכמים) על בנים (אלו תלמידי בתי ספר) ויקיים בנו ויהי נועם ה' עלינו ומעשי ירינו וכו' וכו' אמן כ"ד.
הדובר למען האמת והשלום וכוהב בטרדה רבה ובחפזון ובלב נשבר ונדכה מוקירו' ומכבדו כערכו הרב ירירו דוש"ת באהבה מרדכי פיינשטיין החופ"ק נאזואלכסנדראווסק בהנאון מחר"ש פייפיל וצלחה',

ה' את שבות עמו, ואל הרבנים הג' אשר יצאו בקול קורא בכח ולא כהדר לשפוך בוז על כל עדת הציונים—אקרא: היו נא מתונים בדין אי' ובאנשיה השלמים אתה, אשר כל מנמתם היא: רק לבצר' ולחזק את חמדת ישראל השדה אשר ברכו ה' כי לא כצעקתה הבאה אליכם כן היא. וכי תצאי באור אשכם ומצאתם קוצים בשדה הציונות הראנו נא איפא הם ונבא כלנו יחד עמכם לבלוה את הקוצים; אך אל נא תהיו כאנשים אשר הוציאו דבה באזניכם כמרגלים לצאת בקפצת הדרך ולכרות את הנפיעות ולשרש אחרי השרשים באמרכם: אלה הטם הענבים המורוים וזה פרים! האם אם אגודה אחת ציונית חטא חטאה גדולה ועל כל עדת הציונים הנאמנים והשלמים בדת התורה יצא הקצף לחייבם כליה? אל השחיתו את העצים הטובים כי ברכה גם ואם ענף אחד לא ינעם לכם או שנים — הלא עוד עשרת מונים בעדת הציונים השלמים והנאמנים הנוטעים מטע הפארת אל נא תשחיתו בעבוד העשרה! ותמה' תמה אקרא על איזה מגדולי הרבנים אשר נטו לדעת המהנגדים (שהמה לא מיראה מתנגדים אך מפני כבוד מדומה או ספני הקנאה); ויצאו חלוצים נגר הציונים, ואם כי ידענו שכונתם לש"ש עכ"ז לא טובה דרכם לרחק' ולא לקרב, ההפך ממדת ה"ח: לאהיב שלום ולרדפדו, ורגיל' אני להמליץ ברעת כ"י בסוף עדיות: ש,אליהו בא לקרב ולא לרחק" כי זה תקונו של אליהו, ע"ד שנאמר במדרש גבי מרע"ה: ד"א למה באו, אמר משה בלשון שסרחתי בו (בלשון או) אתקן ואקלם אותך ועק"י כתב כי ע"כ—הטריחו הבוית לאליהו ארבעים יום עד הר חורב כדי שיראה ויזכור אם עשה רבו מרע"ה מעשה בידים כי כי ולוה כשנשאל: מה לך פה אליהו, ואמר קנא קנאתי צוהי ה' שיצא אל ההר ויעבור לפני ה' כי שם ימסר לו הלימוד ההוא ושם נאמר והנה ה' עובר ורוח גדולה וכו' ואמנם בא לו הלימוד באסרו ולא ברוח ה' וכו' כלומר שאיננו מסכים למה שיעלה על רוחו לעשות ולא במה שיעשה ברעש וסחירות אף לא למה שיעשה ברהיחת הכעס ובקפדנות ואחכ"ז בא קול דממה דקה להראות, כי ה' יבחר במעשה אשר יעשה בנחת וכישוב הדעת ע"ד אמת וענות צדק וכן נאות לנו להתנהג ודברי חכמים בנחת נשמעים ואם יש באמת איזה דברים שקצת הציונים אינם מתנהגים כם כדת, אל לנו לפנות להם עורף ולבעוט בהם בדברים יורדים חררי בטן, וכמו שלא ישר בעיני חז"ל מה שרחק בן ציון בורוע כן לא נכון לנו לרחק בני ציון בורוע, והאם טובים היו הימים הראשונים אשר בהם התאספו אגודות הצעירים. בחורים ובהולות כשבת קדש ועשו רקורים ומחולות וישירו שירי ענבים? והאם לא מוב שוב עתה, אם תחת זה עושים הם עבירה לשמה וישירו שירי ציון לפי השנתם ומסנע? ודמה הלא זמן נכרי וענף נשי ומאי נימ' לבטולי הא מקמי הא? ולו לא פנינו אליהם ערף כי אם היינו מראים להם פנים שחקת והיינו מברכים על לבם כי לא באלה חפץ ה' בעסקם במצות יא"י ושם ציונים עלינו נקרא אז היו שומעים לנו מעט מעט בדברנו אליהם והיינו מוציאים יקר מזולל ומהור מטמא ומה' כל החרדה הוואת אשר השמיעו באזנינו? צאו וראו בעירנו אשר יש בה אגודות בני ציון ובמקום שהבהורים בעלי המלאכה לפנים היו מטיילים בליל ש"ק בחוצות או התארחו עם בנות גילם ושחקים בדברי הבל ורעות רוח המביאים לירי תועבה הם מתאספים עתה כלמו לבית ת"ת ואברך משכיל וי"א דובר צחות (שעתה היא רב בישראל) יגיד לפניהם פרשה מסדר השבוע וימשיך דבריו בדברי אגדה המשכת את הלב לחבת א"י, דרשו ותקרו אם לא כן הדברים. אין לי מה לקרא תגר על דברי הגאון הצדיק ש"י הושב בד"א של הלכה ושומע מה שמספרים לו מעשה שהיה במקום פלוני כי כזה וכזה דבר המפיץ, ואת אשר קרה מודיעים לו אבל מה שנעשה במקומות הרבה כהלכה וזכרת והמעשה שהביאה הציונות כמה מהעדה"ם לירי אמונה שלמה בתקיה ישראל ומצות ה', והרימו נדבתם בכל לב למען ציון וירושלים, מתאספים לפריקים ואומרים שירי תהלות ושומעים דברי מוסר, וכן ידוע לו בכמה קהלות ישראל — את זה אינם מספרים להם ובכלל מה כעז לכסרכני ישראל? למי תמיץ מוסרכם ותוכחתכם? על נאורי ישראל החפשים לא הפעול תוכחתכם מאומה: ואם כן רק אותנו הוכחהם, אותנו, הרבנים והחרדים הציונים, וא"כ בטח לא תוכחה אתם משמעים באזנינו על חטא שלא חטאנו כי אם עצה טובה אתם נותנים לנו על להבא ולדעהנו זאת העצה היעוצה מאתנו: עלינו ועליכם לצאת בעקבות הגאונים סרן הגריא"ם זצ"ל והגרש"ם והגרמ"ב זצ"ל אשר חזרו הלכה למעשה, בזה שהיו חובבי ציון בכל לבכם ונפשם וקרבו אליהם בשביל חבת הארץ גם את האי-טובים שחבת הקדש הכשירהם, יען כי אם ילך איש איש לעברו ולרעהו לא ישים לב, ההיינה פרעות בישראל כי לפלגות גדולים חקרי לב ולרגלי הרעה הוואת תבא רעה אחרי רעה שבין עצמים תפריר ותחלק את בית ישראל ולא תניחנו להכין וליסד דבר טוב וגדול בעמנו שיהיה לתפארת מבית יפוץ.

ואשר ע"כ אליכם גדולי ישראל אקרא: הגיעו דברי ריבות משעריכם, הרחיקו עצמותיכם וצאו לישע עמנו, האספו יחדיו רבנים התאחדו והיו כדכם אגודה אחת ואז ברצון ה' יכל תוכלו לתקן את המעות בעיניכם! הלא שרי גבירי ומשכילי עמנו מושיפים לנו יד נחבק אותם באהבה ובוה יאמרו גם המה נעשה ונשמע לדבריכם בדרך ה' וככה תלמדנת אותנו המדות ששנו חכמים באבות להיות כאהרן שהיה רודף שלום שהיה מקרב את הרחוק (תוי"ט) ובוה עשה שלום גם בינו לבין קנו, שיאחו בדרך התורה והמצוה וכן עלינו לקיים כדעת ר"ש או כדעת ר"י וכדעת חכמינו

ה' את שבות עמו, ואל הרבנים הג' אשר יצאו בקול קורא בכח ולא כהדר לשפוך בוז על כל עדת הציונים—אקרא: היו נא מתונים בדין אי' ובאנשיה השלמים אתה, אשר כל מנמתם היא: רק לבצר' ולחזק את חמדת ישראל השדה אשר ברכו ה' כי לא כצעקתה הבאה אליכם כן היא. וכי תצאי באור אשכם ומצאתם קוצים בשדה הציונות הראנו נא איפא הם ונבא כלנו יחד עמכם לבלוה את הקוצים; אך אל נא תהיו כאנשים אשר הוציאו דבה באזניכם כמרגלים לצאת בקפצת הדרך ולכרות את הנפיעות ולשרש אחרי השרשים באמרכם: אלה הטם הענבים המורוים וזה פרים! האם אם אגודה אחת ציונית חטא חטאה גדולה ועל כל עדת הציונים הנאמנים והשלמים בדת התורה יצא הקצף לחייבם כליה? אל השחיתו את העצים הטובים כי ברכה גם ואם ענף אחד לא ינעם לכם או שנים — הלא עוד עשרת מונים בעדת הציונים השלמים והנאמנים הנוטעים מטע הפארת אל נא תשחיתו בעבוד העשרה! ותמה' תמה אקרא על איזה מגדולי הרבנים אשר נטו לדעת המהנגדים (שהמה לא מיראה מתנגדים אך מפני כבוד מדומה או ספני הקנאה); ויצאו חלוצים נגר הציונים, ואם כי ידענו שכונתם לש"ש עכ"ז לא טובה דרכם לרחק' ולא לקרב, ההפך ממדת ה"ח: לאהיב שלום ולרדפדו, ורגיל' אני להמליץ ברעת כ"י בסוף עדיות: ש,אליהו בא לקרב ולא לרחק" כי זה תקונו של אליהו, ע"ד שנאמר במדרש גבי מרע"ה: ד"א למה באו, אמר משה בלשון שסרחתי בו (בלשון או) אתקן ואקלם אותך ועק"י כתב כי ע"כ—הטריחו הבוית לאליהו ארבעים יום עד הר חורב כדי שיראה ויזכור אם עשה רבו מרע"ה מעשה בידים כי כי ולוה כשנשאל: מה לך פה אליהו, ואמר קנא קנאתי צוהי ה' שיצא אל ההר ויעבור לפני ה' כי שם ימסר לו הלימוד ההוא ושם נאמר והנה ה' עובר ורוח גדולה וכו' ואמנם בא לו הלימוד באסרו ולא ברוח ה' וכו' כלומר שאיננו מסכים למה שיעלה על רוחו לעשות ולא במה שיעשה ברעש וסחירות אף לא למה שיעשה ברהיחת הכעס ובקפדנות ואחכ"ז בא קול דממה דקה להראות, כי ה' יבחר במעשה אשר יעשה בנחת וכישוב הדעת ע"ד אמת וענות צדק וכן נאות לנו להתנהג ודברי חכמים בנחת נשמעים ואם יש באמת איזה דברים שקצת הציונים אינם מתנהגים כם כדת, אל לנו לפנות להם עורף ולבעוט בהם בדברים יורדים חררי בטן, וכמו שלא ישר בעיני חז"ל מה שרחק בן ציון בורוע כן לא נכון לנו לרחק בני ציון בורוע, והאם טובים היו הימים הראשונים אשר בהם התאספו אגודות הצעירים. בחורים ובהולות כשבת קדש ועשו רקורים ומחולות וישירו שירי ענבים? והאם לא מוב שוב עתה, אם תחת זה עושים הם עבירה לשמה וישירו שירי ציון לפי השנתם ומסנע? ודמה הלא זמן נכרי וענף נשי ומאי נימ' לבטולי הא מקמי הא? ולו לא פנינו אליהם ערף כי אם היינו מראים להם פנים שחקת והיינו מברכים על לבם כי לא באלה חפץ ה' בעסקם במצות יא"י ושם ציונים עלינו נקרא אז היו שומעים לנו מעט מעט בדברנו אליהם והיינו מוציאים יקר מזולל ומהור מטמא ומה' כל החרדה הוואת אשר השמיעו באזנינו? צאו וראו בעירנו אשר יש בה אגודות בני ציון ובמקום שהבהורים בעלי המלאכה לפנים היו מטיילים בליל ש"ק בחוצות או התארחו עם בנות גילם ושחקים בדברי הבל ורעות רוח המביאים לירי תועבה הם מתאספים עתה כלמו לבית ת"ת ואברך משכיל וי"א דובר צחות (שעתה היא רב בישראל) יגיד לפניהם פרשה מסדר השבוע וימשיך דבריו בדברי אגדה המשכת את הלב לחבת א"י, דרשו ותקרו אם לא כן הדברים. אין לי מה לקרא תגר על דברי הגאון הצדיק ש"י הושב בד"א של הלכה ושומע מה שמספרים לו מעשה שהיה במקום פלוני כי כזה וכזה דבר המפיץ, ואת אשר קרה מודיעים לו אבל מה שנעשה במקומות הרבה כהלכה וזכרת והמעשה שהביאה הציונות כמה מהעדה"ם לירי אמונה שלמה בתקיה ישראל ומצות ה', והרימו נדבתם בכל לב למען ציון וירושלים, מתאספים לפריקים ואומרים שירי תהלות ושומעים דברי מוסר, וכן ידוע לו בכמה קהלות ישראל — את זה אינם מספרים להם ובכלל מה כעז לכסרכני ישראל? למי תמיץ מוסרכם ותוכחתכם? על נאורי ישראל החפשים לא הפעול תוכחתכם מאומה: ואם כן רק אותנו הוכחהם, אותנו, הרבנים והחרדים הציונים, וא"כ בטח לא תוכחה אתם משמעים באזנינו על חטא שלא חטאנו כי אם עצה טובה אתם נותנים לנו על להבא ולדעהנו זאת העצה היעוצה מאתנו: עלינו ועליכם לצאת בעקבות הגאונים סרן הגריא"ם זצ"ל והגרש"ם והגרמ"ב זצ"ל אשר חזרו הלכה למעשה, בזה שהיו חובבי ציון בכל לבכם ונפשם וקרבו אליהם בשביל חבת הארץ גם את האי-טובים שחבת הקדש הכשירהם, יען כי אם ילך איש איש לעברו ולרעהו לא ישים לב, ההיינה פרעות בישראל כי לפלגות גדולים חקרי לב ולרגלי הרעה הוואת תבא רעה אחרי רעה שבין עצמים תפריר ותחלק את בית ישראל ולא תניחנו להכין וליסד דבר טוב וגדול בעמנו שיהיה לתפארת מבית יפוץ.

דעת הרבנים .

לכבוד הרב ...

אחדשה"ם כראוי וכמשפט לפי כתר"ה, קבלתי מכתבו היקר אלי ספו לעורני לצאת במלחמית עם סופרים למען ציון וארצנו. מה ארכר ומה אענה כהיום רק אנלה און כתר"ה את אשר עם לבבי, הרעיון ה"ק ישוב ארץ ישראל (ועתה שם חדש קורא לו: ציונות) עובר דרך זמנים ותקופות שונות: דרך הגבורה, חבת המוליד מעצמו ורוח ה' המרחפת עליו, ודרך זמן החולשה הבלתי מולידה, דרך הגבורה ורוח ה' המרחפת עליו—היא התקופה הראשונה לרעיון הישוב שהגאונים הצדיקים אנשי המעשה הראשונים לציון, גדולי אומתנו אשר עמדו לנס לעמנו, הרימו את נס ציון ברמה, להציב ציונים לעם ישראל בציון ולהרים קרן העם ולהגדיל דגלו וילכו לנטע ולעורר לבות שרי וגבירי עמנו שיתנו ידם להקים שם ויד בארץ ה', לשדר אדמתה, לנטוע כרמים ולבנות בתי מושב לאכרי יעקב ושבח אני את המתים שכבר מתו, תהי מנוחתם כבוד, אשר במיתתם עודם חיים כי המה היו ארזי לבנון שהשרישו את השרשים הראשונים בארץ מולדתנו בלי קול המולה ורעש, ואף כי כל ההתחלות קשות, עכ"ז הצליחו בחכמתם השהורה לקחת לבות גדולי ישראל אליהם בחשאי, כמו שהורה לנו ארון הגבאים בלוחות שניות, לעזור ולסעוד את החלוצים ידאשונים שהושיבים על ארסת יהודה. בכל משך התקופה הוואת היה הרוח העברי, הרוח הציוני, חזק מאד ומוליד בכחו היצמני אכרים וחורשים, נגנים ופועלים, על שדמות ארצנו הק' וזהה ה' עמנו לאירוש בצדק ובאמונה את הבת ירושלים ולכרמי חמד יקראו כרם ה' צבאוה, ואהיריהם יצאו רבים מגדולי ישראל להחיות עצמות היבשות, עצמות הגאונים הצדיקים, וכלם היו בעצה אחת וברעה אחת: להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבות ולקרב את הרחוקים בהיכלם כלו אומר כבוד לארצנו הק' ושלחנם שלחן גבוה, כי עסקו לשמה של ישוב הארץ ונתקיים בהם משנת חכמים: כל וכו' סופה להתקיים, אבל עתה בימים האלה ובזמן הזה כל אחד בונה במה לעצמו, כל איש הישר בעיניו יעשה ומה שיחפץ לדבר — ידבר וימחר לשרוף בהבל פיו כל דעה שלא תשא חן וחסד לפניו ועוד יפ"קם דעתו בהטלת מומים ברעת ודברי זולתו כמכתבי העתים, וכל עלי העתים ימלאו בצעקתם, זה יצעק: לבי! לבי! זה אומר שישו בני מעי, כי משכתי רב גדול, צדיק נורא בחכה אשר נתתי בפיו! ע"כ אמרתי החכם המשכיל על דבר אמת ידום בעת ההיא ואיננו עובר על כבוש הנבואה, מה לנו ולהמצפצפים והמעלילים? יצעקו להם וידברו „ויאנחנו נקים: .נעשה ונשמע" לחזק ולבצר עמדתנו בחבה ציון בכל מעשי ירינו ובכל אשר יהיה בכחנו לקרב הרחוקים ולאמר: שלום שלום לרחוק ולקרוב, כי הנפש המסורה לחבת ציון ואהבת ירושלים אהובה לנו ומשלנו היא. ואתם רבני וגדולי ישראל אשר לככם אמונה לתורתנו הק' ודורשים טובת ארצנו עמדו על משמרתכם ומקומכם אל תניחו להעיר ולעורר את האהבה לציון בלב העם! תפשו את עמודי התוך עמוד אה"ק אשר כל יב"י נשען עליו ומסכוהו מה אחד ומהו אחד, ומי יתן מציון ישועת ישראל בשוב